

MOTIVAATIO OPISKELUSSA

Hanna Ahponen

Pedagoginen opinnäytetyö
Huhtikuu 2010

Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) Ahponen, Hanna	Julkaisun laji Pedagoginen opinnäytetyö (5 op)	Päivämäärä PP.KK.VVVV
	Sivumäärä	Julkaisun kieli
	Luottamuksellisuus ( ) saakka	Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi Motivaatio- työväline opiskelussa		
Koulutusohjelma Opettajan pedagogiset opinnot musiikin ja tanssin alalla		
Työn ohjaaja(t) Pylkkä, Outi		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä <p>Motivaatio- työväline opiskelussa opinnäytetyöni käsittelee motivaation merkitystä opiskelussa. Sisäisen ja ulkoisen motivaation eroja, sitä kuinka ne vaikuttavat opiskeluun ja mitä hyviä ja huonoja puolia kummassakin mallissa on. Ulkoiseen motivaatioon vaikuttavat ulkopuolelta saatavat palkinnot. Sisäiseen motivaatioon taas vaikuttavat opiskelijan halu oppia ja sisäistää opittava asia ilman ulkoisia palkintoja.</p> <p>Opinnäytetyöni käsittelee myös tavoiteorientaatioita. Tehtäväorientaatio, on malli, jossa opiskelija pyrkii sisäistämään ja ymmärtämään opittavan asian ilman ulkoisia palkintoja tai muita tilannetekijöitä. Suoritusorientaatioissa opiskelija hakee suorituksillaan hyväksyntää, tai koettaa osoittaa kilpailutilanteessa omaa paremmuuttaan. Defensiivisessä orientaatioissa oppija yrittää peittää heikkouksiaan ja osaamattomuuttaan erilaisilla sijaistoiminnoilla.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Sisäinen ja ulkoinen motivaatio, tavoiteorientaatio, tehtäväorientaatio, suoritusorientaatio, defensiivinen orientaatio		
Muut tiedot		

Author(s) AHPONEN, Hanna	Type of publication Diploma project (5 ECTS credits)	Date 15042010
	Pages 10	Language finnish
	Confidential ( ) Until	Permission for web publication (X)
Title MOTIVATION IN STUDYING		
Degree Programme Pedagogical studies for music and dance teachers		
Tutor(s) PYLKKÄ, Outi		
Assigned by		
Abstract My Bachelor's Thesis <i>Motivation in studying</i> deals with the significance of motivation for studying. The difference between internal and external motivation lies in how they affect studying, and what positive and negative aspects each model has. External motivation is affected by external prizes. Internal motivation, on the other hand, is affected by the student's will to learn and internalize a subject at hand without external prizes. My Bachelor's Thesis also deals with target orientation. Task orientation, in which the student aims to internalize and understand the subject without external prizes or other factors. Achievement orientation, in which the student seeks approval through his or her achievements, or strives to prove their own superiority in a competitive situation. Defensive orientation, in which the learner tries to cover up their weaknesses and inabilities with different kinds of substitutional behavior.		
Keywords Internal and external motivation, target orientation, task orientation, achievement orientation, defensive orientation		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 MOTIVAATION MERKITYS MUSIIKIN OPISKELUSSA	2
2 SISÄINEN JA ULKOINEN MOTIVAATIO.....	3
2.1 Ulkoinen motivaatio	4
2.2 Sisäinen motivaatio	5
3 TAVOITEORIENTAATIOT	6
3.1 Tehtäväorientaatio.....	6
3.2 Suoritusorientaatio.....	7
3.3 Defensiivinen orientaatio	7
4 POHDINTA	8

1 MOTIVAATION MERKITYS MUSIIKIN OPISKELUSSA

Mitä on motivaatio? Psykologiassa motivaatio on käyttövoima (halu), joka on kaikkien eliöiden toiminnan syytä. (Wikipedia: motivaatio.) ”Motivaatio jaetaan usein sisäiseen ja ulkoiseen motivaatioon. Oppija, joka opiskelee ainoastaan saadakseen palkinnon oppimisestaan (arvosanan, päästäkseen jatko-opintoihin tai saavuttaakseen sosiaalista hyväksyntää) on ulkoisesti motivoitunut. Oppija, joka innostuu tehtävästä ilman ulkoisen palkkion tavoittelua, esimerkiksi oman mielenkiinnon ohjaamana, on sisäisesti motivoitunut. Koska toive ulkoisesta palkinnosta ei ole sisäisesti motivoituneen oppijan työskentelyn taustalla, hän on myös yleensä vähemmän luovutusherkkä ja sinnikkäämpi kuin ulkoisesti motivoitunut oppija. Sisäinen motivaatio on siis oppimisen kannalta suotuisampaa kuin ulkoinen motivaatio.” (Hanna Salovaara 2004.) Mielestäni se kumpaan kategoriaan opiskelija luetaan, on kiinni myös siitä kuinka tärkeäksi opiskelija opittavan asian kokee. Monessa koulussa on niin sanottuja yleisiä aineita, jotka ovat kaikille yhteisiä alasta riippumatta. Itse koen tietyt aineet vähemmän tärkeiksi tulevan ammattini kannalta ja juuri siksi olen joskus ulkoisesti motivoitunut ja pyrin vain suoriutumaan annetusta tehtävästä.

Motivaation merkitystä musiikin oppimisessa painotetaan paljon. Koulun musiikinopetuksen tavoitteissa todetaan, että opetuksen tarkoituksena ei ole niinkään erillisten tietojen ja taitojen välittäminen. Keskeistä sen sijaan on myönteisten asenteiden ja jatkuvan kiinnostuksen herättäminen musiikkiin. (Ahonen 2004, 154.) Edellä olevassa kappaleessa tiivistyy kaikki, mikä minun mielestäni on tärkeää musiikin oppimisessa motivaation kannalta. Mielestäni motivaatio tulee esille siinä vaiheessa kun oppilaille jää myönteinen kuva musiikin oppimisesta. Kuten Ahonen korostaa, tärkeää ei ole oppien välittäminen oppilaalle, vaan se että jokaiselle oppilaalle jää positiivinen kuva musiikista ja sen opiskelusta. Silloin opetus on mielestäni onnistunutta, kun oppilaalle on jäänyt edes jotain positiivista mieleen tunneilta. Tämä pätee tietystikin vain silloin jo musiikkia opiskellaan harrastuksena, koska jos tähdätään ammattiin, olisi tietenkin tärkeää oppia kaikki asiat mitä opetetaan.

Olen ylä-asteen musiikintunneille osallistumisesta asti ollut sitä mieltä, että ei ole niin paljon merkitystä, oppivatko oppilaat kirjoittamaan tai soittamaan nuotteja, kuin sillä, että jokainen oppilas kokee musiikin rentouttavaksi ja positiiviseksi asiaksi. Olen henkilökohtaisesti huomannut, että oma motivaationi vaihtelee jatkuvasti. Motivaationi on huipussaan silloin kun on mielekästä opittavaa. Musiikillinen ilmaisullisuuteni paranee hyvän motivaation aikoina ja lahjakkuuteni pääsee paremmin esille. Silloin kun minulla on huono motivaatio, tuntuu että mikään ilmaisu, tulkinta, itsensä likoon laittaminen, eivätkä tekniset asiat onnistu.

Seuraavassa perehdyn erilaisiin orientaatiomalleihin ja niiden liittymistä motivaatioon. Aion tarkastella motivaation merkitystä ja sitä miten se on vaikuttanut musiikilliseen kasvuuni ja matkalla opettajuuteen. Tarkastelen sitä, mitä ongelmia, ja edistymisiä olen tähän mennessä kohdannut.

2 SISÄINEN JA ULKOINEN MOTIVAATIO

Motivaatio jaetaan yleensä sisäiseen ja ulkoiseen motivaatioon. Anttila (2004) kiteyttää, että sisäisesti motivoitunut opiskelija on kiinnostunut ensisijaisesti opiskeltavasta asiasta, ulkoisesti motivoitunut taas opiskelun avulla saatavista muista palkkioista. (Anttila 2004, 75). Motivaatio jaetaan usein sisäiseen ja ulkoiseen motivaatioon. Oppija, joka opiskelee ainoastaan saadakseen palkinnon oppimisestaan (arvosanan, päästäkseen jatko-opintoihin tai saavuttaakseen sosiaalista hyväksyntää vuoksi) on ulkoisesti motivoitunut.

Oppija, joka innostuu tehtävästä ilman ulkoisen palkkion tavoittelua, esimerkiksi oman mielenkiinnon ohjaamana, on sisäisesti motivoitunut. Koska toive ulkoisesta palkinnosta ei ole sisäisesti motivoituneen oppijan työskentelyn taustalla, hän on myös yleensä vähemmän luovutusherkkä ja sinnikkäämpi kuin ulkoisesti motivoitunut oppija. Sisäinen motivaatio on siis oppimisen kannalta suotuisampaa kuin ulkoinen motivaatio, (Salovaara, 2004) . On vaikeaa erotella kumpi motivaatiomalli on parempi, koska oppimistilanteet muuttuvat. Myös iällä ja ympäristön tuomilla vaikutteilla on merkityksensä. Ehkä juuri sen takia motivaatio on usein ailahtelevainen olotila. Nykyään on paljon ihmisiä, jotka

joutuvat vaihtamaan ammattia tai ovat kyllästyneet olemaan työttömänä ja opiskelevat uuden ammatin. Uusien asioiden oppiminen ja vanhemmalla iällä opiskelemaan lähteminen on joillekin suuri kynnys. Olen huomannut kuitenkin, että monilla tuntemillani ihmisillä, joille näin on käynyt on erittäin hyvä motivaatio. Luulen, että se johtuu siitä, että heille opiskelu ei ole itsestäänselvyys ja kaikilla ei ole nuorempana ollut siihen mahdollisuutta.

2.1 Ulkoinen motivaatio

Yleinen oletushan on, että jokainen hakeutuu juuri sille alalle, josta eniten pitää ja jossa haluaa kehittyä. Motivaatio on siis yleensä se asia, joka ratkaisee alanvalinnan. Olen kuullut useilta vanhoilta ystäviltäni, että he eivät olisi voineet kuvitella minun valitsevan mitään muuta alaa. Onko motivaationi siis ollut jo pienestä pitäen musiikkiin niin vahva, että olen valinnut oikean tien? Kun mietin ala-asteen aikaa, on motivaationi ollut silloin pikemminkin ulkoista, kuin sisäistä. Se on tietysti sinänsä ymmärrettävää, koska silloin ulkoisen ympäristön asettamat paineet olivat kovat.

Edellä mainituilla paineilla tarkoitan koulukavereiden hyväksyntää, ja osaltaan tietysti myös opettajien arvostuksen hakemista. Anttila kuvaa ulkoisesti motivoitunutta opiskelijaa sellaiseksi, joka suorittaa oppimistehtävän syistä, jotka ovat itse tehtävän ulkopuolella. Hänen toimintansa suuntautuu ulkopuolelta tulevan palkinnon saavuttamiseen – tai epäonnistumista seuraavan rangaistuksen välttämiseen, (Anttila 2004, 75). Luulen, että monella on lapsena ollut juuri ulkoinen motivaatio musiikin opiskeluun. Musiikin oppiminen oli tietysti hauskaa jo silloin, mutta vielä lapsena ei osaa ajatella tekemisiään kovin pitkälle. Ulkoisen motivaation palkitsemis- rankaisemisjärjestelmällä on myös huonot puolensa. Anttilan mukaan se voi muun muassa aiheuttaa kyvyiltään tai itseluottamukseltaan heikommissa opiskelijoissa tehokasta opiskelua haittaavia, jopa syrjäytymiseen johtavia defenssireaktioita, esimerkiksi opittua avuttomuutta. Minulla on kokemusta myös tästä niin sanotusta ulkoisen motivaation varjopuolesta. Koin helposti lannistumisen tunteita, ja jatkuva ”miellyttämisen” tarve oli teini-iässä stressaavaa. En kuitenkaan epäile, että

ulkoinen motivaatio opetuksessa olisi harvinaista. Itse mieltäisin sen olevan yleistä hiukan vanhemmilla ihmisillä kuin lapsilla.

2.2 Sisäinen motivaatio

Sisäisesti motivoitunut musiikinopiskelija rakastaa musiikkia tai kokee opiskeltavan tehtävän sinällään itseään tyydyttäväksi ja palkitsevaksi (Anttila 2004, 75). Hiukan vanhempana olen ollut enemmän sisäisesti motivoitunut. Mielestäni musiikinalaa opiskelevan on pakko olla ainakin osaltaan sisäisesti motivoitunut, koska silloin musiikin on jo oltava suuri osa elämää. Olen itse kasvanut musiikkiin niin kiinni, että se on läsnä melkein jokaisessa tekemisessäni. Sisäisesti motivoituneena on helpompi opiskella silloin, kun ollaan jo niin pitkällä, että musiikista tulee ammatti. Opiskelija joka ajattelee itse hyötyvänsä oppimastaan ilman mitään ulkoisia palkintoja, saa paljon enemmän irti opiskelustaan ja se on mielekkäämpää. Olen huomannut myös opettaessani, että koetan viestittää oppilaalleni, että kaikki mitä hänelle opetan, on hänen parhaakseen. Uskon vakaasti, että jokainen haluaa oppia itsensä ja onnistumisen tuloksena tulevan hyvinvointitunteen takia, eikä sen takia, että saisi siitä esimerkiksi kehuja. Henkisen palkinnon lisäksi tulevat palkinnot ovat vain plussaa.

Sisäinen motivaatio näkyy myös yksilön käyttäytymisessä omana tahtona ja tavoitteina (Anttila 2004, 76). Musiikin opiskelussa on asetettava tavoitteita. Nämä tavoitteet on asetettava nimenomaan itselleen ja pohdiskeltava minne asti haluaa pyrkiä. On ollut mukavaa huomata, kuinka opiskelujen edetessä olen rakentanut itselleni tietyn identiteetin. Tavoitteeni on ollut tulla mahdollisimman osaavaksi opettajaksi ja siihen pyrkimisen on mahdollistanut juuri sisäisen motivaation tuoma tahto.

Nyt kun olen saanut opetuksesta jo työkokemusta, on ollut mukavaa huomata, kuinka palkitsevaa opettaminen on. Se, että huomaa oman kädenjälkensä ja oman motivoitumisensa kautta omien oppilaidensa edistymisen, on paras palkinto ja motivoi minua vielä enemmän siihen, että tulisin vielä paremmaksi opettajaksi.

3 TAVOITEORIENTAATIOT

Motivaation kanssa rinnakkain kulkevat tavoitteet ja tavoiteorientaatiot. Tavoiteorientaatiot muokkaavat oppijan käsityksiä menestymisestä tai menestymättömyydestä opiskelutilanteissa ja niiden syistä, sekä vaikuttavat ratkaisevasti myös hänen tulevaan käyttäytymiseensä (Anttila 2004, 80). Eli toisinsanottuna tavoiteorientaatiot viittaavat oppilaan omiin tavoitteisiin ja pyrkimyksiin, sekä siihen, kuinka ihminen tavoitteisiinsa pyrkii. Tavoiteorientaatiot voidaan jakaa kolmeen ryhmään: Tehtäväorientaatio, suoritusorientaatio ja defensiivinen orientaatio.

3.1 Tehtäväorientaatio

Anttilan (2004, 80) mukaan tehtäväorientoitunut oppija kokee tehtävän ja oppimistilanteen mielekkäänä haasteena pyrkien oppimaan, ymmärtämään ja hallitsemaan opiskeltavan aineksen. Hänelle ovat tärkeintä tehtävä ja sen sisältö, eivät niinkään ulkoiset palkkiot tai muut tilannetekijät. Tämä tehtäväorientaatio liittyy siis läheisesti sisäiseen motivaatioon. Sisäisesti motivoituneeseen oppijaan eivät vaikuta aikaisemmin mainitsemani ulkoiset paineet.

Tehtäväorientoituneella ihmisellä on mielestäni oltava kohtalaisen hyvä itsetunto, ettei hän anna valtaa muiden odotuksille vaan keskittyy oppimaan asian mahdollisimman hyvin. Oppilaan on nähtävä syyt, miksi asian ymmärtäminen on tärkeää. Muistan monesti törmänneeni tähän syiden löytämisen ongelmaan, niin lapsena kuin opettajaopintojeni alussa. Tietyt aineet eivät ole olleet niin helppoja kuin toiset, ja silloin epätoivo valtaa helposti ja mielessä on luovuttaminen. Olen huomannut kuitenkin, että vanhemmiten pystyy asennoitumaan vaikeiden asioiden oppimiseen helpommin.

Omien pedagogiikkaoppilaideni kanssa en tähän ongelmaan ole törmännyt, koska oppilaani ovat olleet tähän mennessä aikuisia, ja he tekevät opintoja

oman itsensä kehittämisen takia eivätkä ketään miellyttääkseen. Lapsioppilaita on ollut joskus hankalaa saada ymmärtämään esimerkiksi se, miksi kaikki on aloitettava joskus ehkä tylsiltäkin tuntuvista hengitysharjoituksista ennen kuin päästään laulamaan. On ollut hauskaa katsoa heidän ilmeitään, kun he ovat huomanneet, kuinka paljon helpompaa joidenkin äänien laulaminen on sen jälkeen, kun hengitysharjoitukset on tehty huolellisesti. Lapset ovat huomanneet onneksi tehtävien merkityksen heti sen jälkeen, kun ovat kokeneet onnistuneensa.

3.2 Suoritusorientaatio

Suoritusorientaatiossa oppijan tavoitteena on saavuttaa sosiaalista hyväksyntää esittämällä opiskelusuoritusten avulla tietojaan ja taitojaan. Oppiminen sinällään ei ole toiminnan tavoite vaan väline todistaa oma kyvykkyys, saavuttaa menestystä tai olla parempi kuin toiset. (Anttila 2004, 80). Jokaisen musiikin ammattilaisen on hyvä käyttää hiukan tätä suoritusorientaatiota. Musiikin ala on kuitenkin jollain tavalla jatkuvaa kilpailua ja yritystä vakuuttaa omaa kyvykkyytään. Tietenkin kilpailemisen täytyy olla vain osa oppimista ja pääasian pitäisi mielestäni olla oman itsensä kehittäminen.

Lapsena kilpailuvietti on melko jokapäiväistä, ja itselleni esimerkiksi se, että sain useasti laulusoolon, oli paras palkinto mitä toivoa voi. Menestyksen saavuttelussa sinällään ei ole mitään pahaa, mutta tietyt arvot olisi hyvä pitää mielessä. Itsensä arvostaminen ja virheiden salliminen on jokapäiväistä jos haluaa tulla hyväksi valitsemallaan alalla. Suoritusorientaation käydessä liian vallitsevaksi voi koitua myös ongelmia. Liian itsekriittinen ihminen voi helposti vaatia itseltään liikoja ja epäonnistuessaan tai alisuoriutuessaan masentua pahasti. Omille oppilailleni, etenkin lapsille sanon aina, että tärkeintä on tehdä sen minkä pystyy, joskus se riittää itselleen, joskus ei.

3.3 Defensiivinen orientaatio

Defenssit ovat minän puolustuskeinoja. Mieli suojautuu negatiivisilta ja ahdistavilta asioilta kehittämällä niin sanotun harhan, joka suojaa

masentumiselta. Oppijan tavoitteena on välttää tietojen tai taitojen puutteen esiin tulo. Oppija kokee resurssinsa riittämättömiksi tai on epävarma mahdollisuuksistaan vaikuttaa tilanteeseen, jolloin hän pyrkii tehtävän opiskelun sijasta lieventämään emotionaalista rasitetta muunmuassa suorituksen vähättelyllä, sijaistoiminnoilla tai yksinkertaisesti vain välttelemällä koko epävarmuutta aiheuttavaa tilannetta. (Anttila 2004, 81.) Olen käyttänyt opiskelujeni edetessä defensessejä muutamia kertoja. Hyväksytän mielessäni usein rästiin jääneet työt vakuuttelemalla itselleni, että olen ollut liian kiireinen, ja minulla on ollut muita tärkeämpiä asioita, joita hoitaa. Sen takia muut työt ovat myöhästyneet. Onneksi ikä on jälleen tuonut tähänkin asiaan positiivisuutta, ja otan vastuuta tekemisistäni ja asioista, jotka olen jättänyt tekemättä. On hyvä käyttää aikaa silloin tällöin itsetutkiskeluun, ja etenkin laulajana kuunnella myös omaa kehoaan. Jos on kipeä olo, ei kykene harjoittelemaan täysipainoisesti, joten silloin ei pidä vaatia itseltään maksimaalista suoritusta, vaan suhteuttaa aina esiintymisestä suoriutumisen olotilaan.

Yksikään näistä orientaatioista ei sinällään toimi yksin, vaan parhaan oppimismotivaation saavuttamiseksi tarvitaan sekoitus näitä kaikkia. Nämä kaikki kolme orientaatiota tulevat esiin eri vaiheissa esimerkiksi harjoitellessa konserttiin. Kun oppilas harjoittelee itsekseen hän voi kokea tehtäväorientaatiota ja haluaa osata esitettävät kappaleet hyvin. Huomaan itsekin konserttiin harjoitellessani, että haluan osata esitettävät kappaleet niin hyvin kuin mahdollista, että minulla olisi varma olo lähteä esittämään niitä ihmisten eteen. Defensiivinen orientaatio voi tulla esille esimerkiksi soitto- tai laulutunnilla. Jos osaaminen ei tulekaan niin hyvin esille tunnilla, kuin mitä se on mennyt yksin harjoitellessa, voi oppilas alkaa selittelemään virheitään. Suoritusorientaatio tulee esille konsertin jälkeen. Hyvin menneen konsertin jälkeen saatava arvostus ja kehut ruokkivat tätä motivaatiota.

4 POHDINTA

Kuten edellä on jo moneen kertaan tullut esille, ei liene kenellekään epäselvää, että motivaatio on oppimisen kannalta välttämättömyys. Motivaation suuruus ja

laatu on kiinni paljon siitä millainen elämäntilanne ja minkä ikäinen ihminen on. Usein jos ihmisellä on ongelmia muussa elämässä esimerkiksi ihmissuhteissa, ei motivaatio ole välttämättä paras mahdollinen. Itse huomaan puolestaan purkavani monesti omaa paha oloani musiikin kautta, ja luovuuteni pääsee lentoon juuri silloin kun minulla on paha mieli ja raskas olo tai sydämessä tuskaa. Meistä jokainen reagoi eritavalla elämän eri tilanteisiin ja vähintään yhtä monta kertaa kuin elämäntilanteet ja olotila muuttuu, myös motivaation laatu muuttuu.

Kun mietin omaa matkaani ja kasvuani musiikkipedagogiksi, on se ollut käännteitä täynnä. Tulevana opettajana olen yrittänyt olla mahdollisimman kannustava, että oppilaitten motivaatio kasvaisi ja pysyisi niin sanotusti ”terveenä”. Hyvä itsetunto on mielestäni iso osa motivaatiota ja itsetunnon parantuessa motivaatio tekemiseen ja oppimiseen paranee. Koetan muistaa kehua ja antaa hyvin menneistä tunteista positiivista palautetta oppilaalle, koska tiedän että se vaikuttaa välittömästi opiskelumotivaatioon. Positiivisen palautteen antaminen on ollut minulle aina helppoa ja luontevaa, koska olen itse saanut onnekseni olla pienestä pitäen sellaisilla opettajilla, jotka kannustavat eteenpäin, mutta pitävät silti jalat maassa. Tällä hetkellä olen erittäin motivoitunut oppimaan hyväksi opettajaksi ja motivoimaan muita.

Ihmisen pitäisi joka päivä
kuulla ainakin yksi pieni sävelmä
lukea hyvä runo,
nähdä hieno taulu
ja jos vain mahdollista,
sanoa muutama järkevä sana.
- Johann Wolfgang von Goethe –

LÄHTEET

Ahonen, K. 2004. Johdatus musiikin oppimiseen. Helsinki: Finn Lectura

Anttila, M. 2004. Musiikkiopistopedagogiikan teoriaa ja käytäntöä. Joensuu: Joensuun yliopistopaino

Salovaara, H. 2004. Oppimisen teoriasta tukea tieto- ja viestintätekniiikan pedagogiseen käyttöön. Saatavilla www-muodossa (Viitattu 2.2 2010)

<<http://tievie.oulu.fi/verkkopedagogiikka/luku4/motivaatio.htm>>